

USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové
a soudců JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Martin Láníčka ve věci

navrhovatele: P. K.

za účasti: 1) **Městský úřad Kopřivnice**
sídlem Štefánikova 1163/12, 742 21 Kopřivnice

2) **S. Š.**
zastoupený advokátem JUDr. Alešem Nytrou
sídlem Přívozská 703/10, 702 00 Ostrava

o návrhu navrhovatele na neplatnost volby kandidáta S. Š. do Zastupitelstva města Kopřivnice ve volbách konaných ve dnech 5. a 6. 10. 2018

takto:

- I. Návrh se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Navrhovatel se návrhem doručeným Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) dne 18. 10. 2018 domáhal, aby krajský soud rozhodl o neplatnosti volby kandidáta S. Š. do Zastupitelstva města Kopřivnice, zvoleného v komunálních volbách konaných ve dnech 5. a 6. 10. 2018. V návrhu tvrdil, že jmenovaný kandidát fakticky bydlí v obci R. a v K. si „zřídil trvalé bydliště“ jen z toho důvodu, aby mohl kandidovat do zdejšího městského zastupitelstva. Tato skutečnost již byla S. Š. v minulosti několikrát vytýkána a bylo přislíbeno, že dojde k nápravě. Navrhovatel poukázal na plenární nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 59/10 a Pl. ÚS 6/2011, ve kterých se měl Ústavní soud zabývat podobnou situací a k návrhu připojil kopii příslušných článků z deníku Právo ze dne 24. 8. 2018 a Kopřivnických novin ze dne 30. 8. 2018, ve kterých byla otázka bydliště uvedeného kandidáta probírána.
 2. Městský úřad v Kopřivnici coby volební orgán (dále jen „volební orgán“) k návrhu uvedl, že při registraci kandidátní listiny s názvem „KDU-ČSL + TOP 09, STAN, Zelení
- Shodu s prvopisem potvrzuje

společně demokraticky“ neshledal žádné nesprávnosti či nedostatky. Kandidát Š., jakož i další kandidáti na této kandidátní listině splnili podmínky volitelnosti podle § 5 odst. 1 zákona číslo 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVZO“), proto bylo rozhodnuto o zaregistrování této kandidátní listiny.

3. Napadený kandidát S. Š. se k návrhu vyjádřil a navrhl jeho zamítnutí. Uvedl, že od narození bydlel v K., navštěvoval zde základní školu (což doložil vysvědčeními ze základní školy), v k. středním odborném učilišti se také vyučil (což doložil výučním listem) a v K. pracoval (což doložil pracovními smlouvami z let 2000, 2007 a 2009). Od února 2011 je členem místní organizace KDU-ČSL (což doložil potvrzením krajské organizace KDU-ČSL ze dne 24. 10. 2018), byl v předchozím volebním období zastupitelem v Kopřivnici, členem rady tohoto města a jeho místostarostou. Taktéž jeho školou povinné děti navštěvují základní školu v K. Do obce R. se přestěhoval, protože v této obci zdědil dům, přesto se cítí být nadále občanem města K. Dále poukázal na to, že k jeho bydlení v R. měli někteří zastupitelé výhrady již v minulém volebním období, proto si nechal v roce 2015 vypracovat právní rozbor, který potvrdil, že nebyl zvolen v rozporu s výše uvedenými ústavními nálezy.
4. Krajský soud po posouzení návrhu dospěl k závěru, že není důvodný. Ve věci rozhodl krajský soud v souladu s § 90 odst. 3 větou za středníkem zákona číslo 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez nařízení jednání.
5. Navrhovatel vybudoval svůj návrh na zpochybnění volby kandidáta S. Š. do zastupitelského sboru na jeho faktickém bydlišti, které se má podle navrhovatele nacházet mimo území obce, do jejíhož zastupitelstva kandidoval. Námitky navrhovatele tak směřují výhradně proti kandidatuře zvoleného kandidáta. Rozhodovací praxe soudů ve volebních věcech je však již dlouhodobě ustálená v závěru, podle kterého se ve volebním soudnictví uplatňuje zásada souslednosti jednotlivých přezkoumávaných volebních fází, což znamená, že po uzavření některé fáze volebního procesu nelze tutéž fázi znovu otevírat a zpětně zpochybňovat. Tato zásada se projevuje v právní úpravě třemi samostatnými řízeními, která spadají pod volební soudnictví, mezi něž patří řízení o ochraně ve věcech seznamu voličů (§ 88 s. ř. s.), řízení o ochraně ve věci registrace kandidátů a kandidátních listin (§ 89 s. ř. s.) a řízení o návrhu na vyslovení neplatnosti voleb, volby kandidáta nebo hlasování (§ 90 s. ř. s.). Rozlišení uvedených fází volebního procesu vyslovil Nejvyšší správní soud již v usnesení ze dne 9. 12. 2004, č. j. Vol 11/2004-31 (dostupném stejně jako všechny ostatní rozhodnutí Nejvyššího správního soudu uvedené v tomto usnesení na webových stránkách Nejvyššího správního soudu), ve kterém konstatoval, že v rámci řízení ve věcech neplatnosti voleb a hlasování podle § 90 a násl. s. ř. s. nelze brojit proti vadám v registraci. K napadání registrace kandidáta slouží samostatné řízení týkající se ochrany ve věcech registrace, upravené v § 89 s. ř. s. V usnesení č. j. Vol 30/2013 – 47, ze dne 18. 2. 2013 Nejvyšší správní soud dodal, že ani nedostatek aktivní legitimace k podání návrhu ve věci registrace kandidátní listiny nelze obcházet tím, že se osoba, která není aktivně legitimována k podání takového návrhu, bude domáhat neplatnosti voleb pouze z důvodů týkajících se pochybení při registraci kandidátních listin (přestože se závěry přijaté v uvedených usneseních týkaly volby prezidenta republiky, resp. senátorů, jsou podle

přesvědčení krajského soudu plně použitelné také pro volby do zastupitelstev obcí). Na uvedených závěrech setrvávají jak soudy správní, tak ústavní (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 11. 2016, č. j. Vol 17/2016-56 nebo nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 2. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 1/2017).

6. Nutno dodat, že recentní odborná literatura i aktuální judikatura připouští z uvedeného pravidla výjimky pro případ, že pochybení v předchozích fázích volebního procesu je natolik intenzivní, že je způsobilé vyvolat „zatemnění“ výsledků voleb s tím, že pokud roli síta nesplní včas příslušný registrační úřad, lze se proti takové účelové manipulaci bránit i ex post v řízení o neplatnosti voleb, či volby kandidáta (srov. Blažek, T., Jirásek, J., Molek, P., Pospíšil, P., Sochorová, V., Šebek, P.: Soudní řád správní - online komentář. 3. aktualizace. Praha: C. H. Beck, 2016 – komentář k § 90). V praxi byla uvedená výjimka připuštěna právě v nálezech sp. zn. Pl. ÚS 59/10 a Pl. ÚS 6/2011, ve kterých Ústavní soud řešil excesivní situaci, kdy se k trvalému pobytu v malé obci přihlásilo více osob bezprostředně před konáním komunálních voleb, v případě nálezu Pl. ÚS 6/2011 navíc na jednu adresu spjatou s vlastnickými či závazkovými právy voleného kandidáta a se zjevným úmyslem ovlivnit výsledky voleb ve prospěch tohoto kandidáta. O takovou situaci se však v daném případě zjevně nejedná.
7. Potřeba zkoumat volitelnost S. Š. ve volbách do Zastupitelstva města Kopřivnice až v řízení o vyslovení neplatnosti jeho volby je relativizována již samotnými tvrzeními navrhovatele, podle kterých se jedná o skutečnost tomuto kandidátovi již v minulosti několikrát vytykanou a nadto medializovanou v místním tisku. Tomu odpovídají také důkazy předložené přímo tímto napadeným kandidátem, podle kterých byla otázka jeho materiálního občanství v K. sporná již v předchozím volebním období. Oprávněné subjekty tak měly dostatek času a prostoru, aby zpochybnilly aktivní či pasivní volební právo S. Š. pro letošní komunální volby. Krajský soud proto v tomto případě neshledává žádný důvod řešit otázku jeho materiálního občanství až ve fázi řízení o neplatnosti jeho volby.
8. Nad rámec uvedeného krajský soud dodává, že ani výše uvedené ústavní nálezy, o které opírá svůj návrh navrhovatel, nepochybnily, že pro určení obce, ve které může volič realizovat své aktivní a pasivní volební právo podle § 4 odst. 1 ve spojení s § 5 odst. 1 ZVZO je nadále určující adresa jeho evidovaného trvalého pobytu. Zjišťování materiálního občanství je jen korektivem, který má zabránit zneužití zákonem nastaveného kritéria trvalého pobytu, ale nemá být jeho nahrazením. V posuzované věci má krajský soud za osvědčené, že kandidát S. Š. má podle výpisu z centrální evidence obyvatel evidovaný trvalý pobyt v K. již od roku 2012 (dosud) a jak je krajskému soudu známo z veřejně přístupných zdrojů, je již 4 roky členem místního městského zastupitelstva a taky rady města Kopřivnice (ve volebním období 2014 – 2018). Sám navíc doložil, že v K. dlouhodobě žil, studoval a pracoval. Nejedná se tak o případ náhlé změny adresy trvalého pobytu v souvislosti s aktuálními komunálními volbami, které řešil Ústavní soud v nálezech sp. zn. Pl. ÚS 59/10 a Pl. ÚS 6/2011 a uvedené případy nelze srovnávat. Odlišnost posuzované věci s těmi, které řešil Ústavní soud v uvedených nálezech, spočívá také v odlišném předmětu zkoumání, protože zatímco Ústavní soud řešil v odkazovaných nálezech materiální občanství ve vztahu k aktivnímu volebnímu právu, navrhovatel v návrhu zpochybňuje pasivní volební právo zvoleného kandidáta. Jakkoliv platí, že

pasivní volební právo kandidáta je v příslušném volebním obvodu navázáno na jeho aktivní volební právo, přesto je zde významný rozdíl, a to především u zvolených kandidátů, u kterých k jejich registraci přistupuje ještě zhodnocení jejich osoby ostatními voliči v provedené volbě. Jinak řečeno, jestliže si voliči někoho ve své obci zvolí, dávají tím najevo, že si přejí založit kvalifikované pouto mezi svou obcí a tímto kandidátem, bez ohledu na intenzitu jeho materiálního občanství. O to více je tak třeba se v postupech soudů v těchto případech sporného pasivního volebního práva vyvarovat jakéhokoliv aktivismu a ingerenci soudu do projevené vůle voličů vyhradit pouze zcela ojedinělým a mimořádně excesivním případům. K tomu krajský soud dodává, že pro volební soudnictví a postup soudů v takovém řízení platí vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů a předložit přesvědčivé důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 30. 5. 2017, sp. zn. III. ÚS 3468/16 nebo ze dne 10. 2. 2015, sp. zn. III. ÚS 3673/14). Žádná taková excesivní situace vyžadující zásah soudu a korekci projevené vůle voličů se z obsahu návrhu a jeho příloh nepodává, proto i kdyby krajský soud připustil zkoumání „materiálního“ občanství napadeného kandidáta až v tomto řízení, důvody pro vyslovení neplatnosti jeho volby by neshledal.

9. Z výše uvedených důvodů krajský soud návrh navrhovatele zamítl.
10. O náhradě nákladů řízení rozhodl krajský soud v souladu s ustanovením § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věcech volebních nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Toto usnesení nabývá právní moci vyvěšením na úřední desku soudu (§ 93 odst. 5 věta druhá s. ř. s.).

Ostrava 29. října 2018

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu